

ZELENÉ PODNIKANIE PRE PODNIKY BUDÚCNOSTI

Gabriela RUSKOVÁ - Dominika OČENÁŠOVÁ - Vladimír KARVAJ

GREEN ENTREPRENEURSHIP FOR THE COMPANIES OF THE FUTURE

Abstrakt

Globálne systémové trendy a výzvy spojené s populačnou dynamikou, urbanizáciou, chorobami a pandémiami, zrýchľujúcou sa zmenou technológií a s neudržateľným hospodárskym rastom prispievajú k tomu, že riešenie environmentálnych problémov a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja je zložité. V záujme zabezpečenia dlhodobej prosperity Únie je potrebné prijať ďalšie opatrenia na riešenie týchto problémov. Od roku 1973 vytvárali rámec pre činnosť Únie v oblasti životného prostredia nadväzujúce environmentálne akčné programy. Nový 7. EAP ako súčasť nadväzných krokov po konferencii Organizácie spojených národov o trvalo udržateľnom rozvoji (summit RIO+20) by mal podporovať medzinárodné a regionálne procesy, ktorých cieľom je zmeniť globálne hospodárstvo na inkluzívne ekologické hospodárstvo v kontexte trvalo udržateľného rozvoja a znižovania chudoby. Vhodná kombinácia politických nástrojov môže podnikom a spotrebiteľom umožniť lepšie porozumieť vplyvu ich činností na životné prostredie a riadiť ho. K takýmto politickým nástrojom patria ekonomické stimuly, trhovo založené nástroje, požiadavky na informácie, ako aj dobrovoľné nástroje a opatrenia na doplnenie legislatívnych rámcov a zapojenie zainteresovaných strán na rôznych úrovniach.

KLúčové slová: environment, politika, produkt, udržateľný rozvoj

Abstract

Global systemic trends and challenges, related to population dynamics, urbanisation, disease and pandemics, accelerating technological change and unsustainable economic growth add to the complexity of tackling environmental challenges and achieving long-term sustainable development. Ensuring the Union's long-term prosperity requires taking further action to address those challenges. Successive environment action programmes have provided the framework for Union action in the field of the environment since 1973. The 7th EAP should support the implementation, within the Union and at international level, of the outcomes of, and commitments undertaken at, the 2012 United Nations Conference on Sustainable Development (Rio + 20) and which aim to transform the global economy into an inclusive and green economy in the context of sustainable development and poverty reduction. An appropriate mix of policy instruments would enable businesses and consumers to improve their understanding of the impact of their activities on the environment and to manage that impact. Such policy instruments include economic incentives, market-based instruments, information requirements as well as voluntary tools and measures to complement legislative frameworks and to engage stakeholders at different levels.

Key words: environment, policy, product, sustainable development

Úvod

Zmena životného prostredia v EÚ je v čoraz väčšom rozsahu vyvolávaná vývojom, ktorý prebieha na globálnej úrovni, vrátane demografickej štruktúry, spotrebných a obchodných modelov a rýchleho technologického pokroku. Tento vývoj môže ponúkať významné príležitosti pre hospodársky rast a spoločenský blahobyt, ale zároveň predstavuje výzvy a vytvára neistoty pre hospodárstvo a spoločnosť EÚ a spôsobuje zhoršovanie životného prostredia na celom svete.^{1, 2, 3}

Rastúci globálny dopyt po výrobkoch a službách a čerpanie zdrojov spolu so súčasnými nehospodárnymi systémami výroby a spotreby vo svetovom hospodárstve zvyšujú ceny základných surovín, nerastov a energie, zhoršujú znečistenie životného prostredia, vytvárajú viac odpadu, zvyšujú globálne emisie skleníkových plynov a spôsobujú degradáciu pôdy, odlesňovanie a stratu biodiverzity. Takmer dve tretiny svetových ekosystémov upadajú [4] a existujú dôkazy, že hranice možností našej planéty pre biodiverzitu, zmenu klímy a cyklus dusíka už boli prekročené.⁵

Stimulácia environmentálne vhodných výrobkov, služieb a technológií

Politika Únie v oblasti životného prostredia stimuluje inovácie a investície do environmentálne vhodných výrobkov a služieb, čím sa vytvárajú pracovné miesta a vývozné príležitosti.⁶ Postupné rozširovania Európskej únie prispeli k rozšíreniu vysokých štandardov ochrany životného prostredia na veľkú časť európskeho kontinentu a úsilie Únie prispelo k posilneniu

¹ SEK (2011) 1067, Životné prostredie Európy – stav a perspektíva 2010: Hodnotenie globálnych megatrendov (EEA, 2010)

² Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 „Dobrý život v rámci možnosti našej planéty“, Brusel, COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>

³ COM (2012) 710: Proposal for a DECISION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on a General Union Environment Action Programme to 2020 "Living well, within the limits of our planet". - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/202195>, <http://www.senat.fr/europe/textes_europeens/e7919.pdf>

⁴ United Nations Secretary-General's High-Level Panel on Global Sustainability (2012). Resilient people, resilient planet: A future worth choosing. Overview. New York: United Nations.

⁵ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020, COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>, p. 11

⁶ The economic benefits of environmental policy (Hospodárske prínosy politiky životného prostredia)(IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009), COM(2012) 173, Implementing EU legislation for GreenGrowth (Výkonávanie právnych predpisov EÚ pre ekologický rast) (BIO Intelligence Service 2011).

medzinárodného záväzku bojovať proti zmene klímy a strate biodiverzity a k úspešnému celosvetovému úsiliu o odstránenie látok, ktoré poškadzujú ozónovú vrstvu, a olovnatých palív.⁷

Na riešenie niektorých z týchto zložitých otázok je potrebné plne využívať potenciál existujúcich environmentálnych technológií a zabezpečiť nepretržitý vývoj najlepších dostupných techník a inovácií a ich zavádzanie do priemyslu. Nevyhnutný je tiež rýchly pokrok v perspektívnych odboroch vedy a techniky. Ten by mal byť umožnený podporou výskumu a vytváraním podmienok, ktoré by napomáhali súkromnej investícii do výskumu. Súčasne potrebujeme lepšie pochopiť možné riziká ohrozujúce životné prostredie a zdravie ľudí, ktoré sú spojené s novými technológiami, a musíme ich lepšie posúdiť a riadiť. To je predpokladom na to, aby verejnosť nové technológie prijala, ako aj na to, aby EÚ dokázala účinne a včas identifikovať možné riziká súvisiace s technickým rozvojom a reagovať na ne.⁸

V rámci „prioritného cieľa 2: Vytvoriť z EÚ nízkouhlíkové ekologické a konkurencie schopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje“ sú hlavné iniciatívy zamerané okrem iného na:

- zavádzanie najlepších dostupných techník do priemyslu podľa smernice o priemyselných emisiách sa dosiahne zlepšenie modelov využívania zdrojov a zníženie emisií pre viac než 50000 veľkých priemyselných zariadení v EÚ, čo v dlhodobom horizonte významne prispieje k stimulácii vývoja inovatívnych techník, ekologizácii hospodárstva a zníženiu nákladov pre priemysel.⁹
- prijatie opatrení na ďalšie zlepšenie environmentálnych vlastností výrobkov a služieb na trhu EÚ počas celého ich životného cyklu prostredníctvom opatrení na zvýšenie ponuky environmentálne vhodných výrobkov a vyvolanie zásadnej zmeny v dopyte spotrebiteľov po týchto výrobkoch. To sa dosiahne pomocou vyváženej kombinácie stimulov pre spotrebiteľov a podniky vrátane MSP a trhových nástrojov a regulácií na zníženie vplyvov ich činností a výrobkov na životné prostredie. Preskúmajú sa existujúce právne predpisy o výrobkoch, ako napríklad smernica o ekodizajne, smernica o označovaní energetickými štítkami a nariadenie o environmentálnej značke, s cieľom zlepšiť environmentálne vlastnosti výrobkov a efektívne využívanie zdrojov pri výrobkoch počas celého ich životného cyklu, a tým zabezpečiť súdržnejší rámec pre udržateľnú výrobu a spotrebu v EÚ.
- uplatňovanie takého rámca politiky EÚ, ktorý by mal zabezpečiť, aby prioritné výrobky uvádzané na trh EÚ boli navrhované v súlade so zásadami ekodizajnu z dôvodu, že 80 % všetkých vplyvov výrobkov na životné prostredie sa fixuje vo fáze ich navrhovania. Cieľom bude optimalizovať efektívne využívanie zdrojov a materiálu zameraním sa okrem iného na ich recykláciu, obsah recyklovaného materiálu a trvanlivosť. Tieto požiadavky budú musieť byť vykonateľné a presaditeľné. Na úrovni EÚ aj na úrovni jednotlivých členských štátov bude posilnené úsilie o odstránenie prekážok pre environmentálne inovácie [10] a uvoľnenie plného potenciálu európskych environmentálnych odvetví, čo bude prínosné pre environmentálne pracovné miesta a rast.¹¹
- dlhodobý a predvídateľný politický rámec pre všetky tieto oblasti, ktorý pomôže stimulovať úroveň investícií a opatrení potrebných na úplný rozvoj trhov pre environmentálne technológie a na podporu udržateľných obchodných riešení. Na poskytnutie potrebného usmernenia pre subjekty vo verejnej a v súkromnej sfére s rozhodovacími právomocami pri premene hospodárstva sú potrebné ukazovatele a ciele účinného využívania zdrojov.¹²

Politika EÚ v oblasti životného prostredia

Od roku 1973 vytvárali rámec pre činnosť Únie v oblasti životného prostredia nadväzujúce environmentálne akčné programy (EAP). Rozvoj politiky EÚ v oblasti životného prostredia sa od začiatku sedemdesiatych rokov 20. storočia riadil environmentálnymi akčnými programami. V súlade so zmluvou sa EAP prijímajú riadnym legislatívnym postupom. Šiesty EAP sa skončil v júli 2012 a Európska komisia preto v reakcii na požiadavky zainteresovaných strán vrátane Rady a Európskeho parlamentu predložila návrh nadväzujúceho programu. Kontext mal štyri aspekty, t.j.

- napriek pokroku dosiahnutému v niektorých oblastiach hlavné problémy v oblasti životného prostredia pretrvávajú, a naďalej existujú aj príležitosti urobiť životné prostredie odolnejším proti systémovým rizikám a zmene;
- EÚ prijala stratégiu Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, ktorá je smerodajná pre rozvoj politiky na obdobie do roku 2020;
- zatiaľ čo mnoho členských štátov sa snaží vyrovnáť sa s hospodárskou krízou, potreba štrukturálnych reforiem ponúka EÚ nové príležitosti priblížiť sa k inkluzívnemu ekologickému hospodárstvu;
- samit RIO+20 zdôraznil význam globálneho rozmeru.

Ekologické inovácie majú zásadný význam z hľadiska realizácie stratégie Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Akčný plán v oblasti ekologických inovácií (EcoAP) podporuje inovácie zamerané na zníženie tlaku na životné prostredie a pomáha im presadiť sa na trhu. Vzhľadom na to, že environmentálne technológie prospievajú obchodu a pomáhajú vytvárať nové pracovné miesta, sú environmentálne inovácie nesmierne

⁷ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020, COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>, p. 10

⁸ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020, COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>, p. 12

⁹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020, COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>, p. 18

¹⁰ KOM(2011) 899, Ú. v. EÚ C 102, 5.4.2012.

¹¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>, p. 19

¹² Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>, p. 20

dôležité pre hospodársku konkurencieschopnosť Európy. EcoAP je jedným zo záväzkov hlavnej iniciatívy „Únia inovácií“ a vychádza z akčného plánu v oblasti environmentálnych technológií (ETAP). Pôvodné ťažisko (environmentálne technológie) sa rozširuje na rozsiahlejšiu koncepciu ekologických inovácií a zameriava sa na konkrétne prekážky, problémy a príležitosti na dosiahnutie environmentálnych cieľov pomocou inovácií. EcoAP obsahuje opatrenia na strane dopytu aj ponuky, na podporu výskumu a priemyslu, aj ako politické a finančné nástroje. Plán uznáva zásadnú úlohu právnych predpisov pri vývoji ekologických inovácií a počíta s revíziou legislatívy na ochranu životného prostredia. Okrem toho kladie dôraz na význam výskumu a inovácií z hľadiska vývoja inováčných technológií a ich uvádzania na trh. Plán nezanedbáva ani medzinárodný aspekt ekologických inovácií a sústreďuje sa na lepšiu politickú koordináciu s medzinárodnými partnermi.¹³

Cieľom 7. EAP je posilniť prínos politiky v oblasti životného prostredia k prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje, ktoré chráni a posilňuje prírodný kapitál a napomáha zdraviu a blahobytu občanov. Dôležitým prvkom 7. EAP je snaha, že sa budú rešpektovať hranice prírodných zdrojov Zeme. 7.EAP poskytuje zastrešujúci rámec pre politiku životného prostredia do roku 2020 a určuje deväť prioritných cieľov, ktoré majú dosiahnuť EÚ a jej členské štáty. Zodpovednosť za splnenie cieľov a zámerov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy nesie spoločne EÚ a jej členské štáty. Program by sa mal realizovať v súlade so zásadou subsidiarity na zodpovedajúcej úrovni. Prioritné ciele a kroky, ktoré musí EÚ urobiť na ich dosiahnutie do roku 2020:

- chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie
- vytvoriť z Únie nízkouhlíkové ekologické a konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje
- chrániť občanov Únie pred environmentálnymi vplyvmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie a blahobyt
- maximalizovať prínosy právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia zlepšením ich vykonávania
- prehĺbiť vedomosti v oblasti životného prostredia a zdokonaľiť faktickú základňu politiky
- zabezpečiť investície do politiky v oblasti životného prostredia a zodpovedať za náklady na životné prostredie vyplývajúce z akýchkoľvek spoločenských činností
- zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia do iných oblastí politiky a zabezpečiť súdržnosť pri vytváraní nových politík
- posilniť udržateľnosť miest v Únii
- pomôcť Únii účinnejšie riešiť medzinárodné environmentálne a klimatické problémy.¹⁴

Systém environmentálneho manažérstva ako významná environmentálna manažérska inovácia

Systém environmentálneho manažérstva (environmental management systems - EMS) je dobrovoľný nástroj v oblasti environmentálneho riadenia v organizácii, zavedený za účelom dosiahnutia zhody s právnymi požiadavkami.

ISO vyvinula skupinu noriem radu ISO 14000, ktoré pomáhajú organizáciám zaujať proaktívny prístup k správe a ochrane životného prostredia.¹⁵ Implementácia EMS sa považuje za environmentálnu organizačnú/manažérsku inováciu. (obr. 1 – 3) EMS zahŕňa organizačnú štruktúru, plánovanie, zodpovednosť, procesy, postupy a zdroje na prípravu, uplatňovanie, preskúmanie a udržiavanie environmentálnej politiky organizácie. Umožňuje systematickým riadením dosiahnuť úroveň environmentálneho správania, ktoré si sama organizácia stanovila prostredníctvom prijatej politiky procesov a dokumentácie v rámci zavedeného systému environmentálneho manažérstva (EMS). EMS je nástroj, ktorý spája prístupy k ochrane životného prostredia s celkovým riadením organizácie s cieľom dosiahnutia environmentálnych a podnikateľských cieľov manažmentu organizácie. Je aplikovateľný pre akýkoľvek typ organizácie v priemyselnom sektore, v pôdohospodárstve, v službách, v zdravotníctve a obchode, vo finančnom sektore alebo verejnej správe.

Standard	number of certificates in 2014	number of certificates in 2013	evolution	evolution in %
ISO 9001	1 138 155	1 126 460	11 695	1 %
ISO 14001	324 148	301 622	22 526	7 %
ISO 50001	6 778	4 826	1 952	40 %
ISO/IEC 27001	23 972	22 349	1 623	7 %
ISO 22000	30 500	26 847	3 653	14 %
ISO/TS 16949	57 950	53 723	4 227	8 %
ISO 13485	27 791	25 655	2 136	8 %
ISO 22301	1 757			
TOTAL	1 609 294	1 561 482	47 812	3 %

Obr. 1 Súhrn ISO štatistík certifikácie manažérskych systémov^{16, 17}

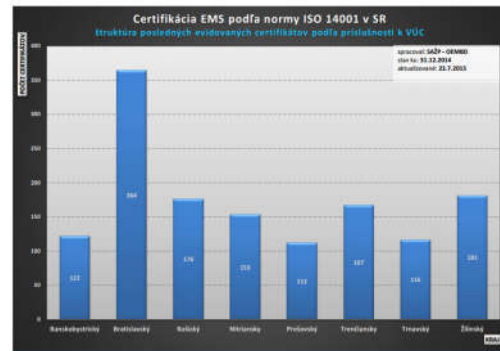
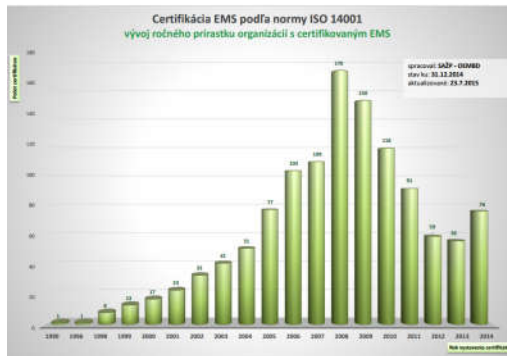
¹³ Nový akčný plán pre ekoinovácie na podporu ekologického rastu a prínosu podnikov. Brusel 15.12.2011. - [on-line] Available on - URL: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1547_sk.htm

¹⁴ Dobrý život v rámci možností našej planéty - 7. EAP – všeobecný environmentálny akčný program Únie do roku 2020. ISBN 978-92-79-33918-9. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/7eap/sk.pdf>

¹⁵ *Environmental management - The ISO 14000 family of International Standards*. - ISO Central Secretariat, 1, chemin de la Voie-Creuse, Case postale 56, CH-1211 Genève 20, Switzerland, www.iso.org, ISBN 978-92-67-10500-0. - [on-line] Available on - URL: http://www.iso.org/iso/theiso14000family_2009.pdf

¹⁶ The ISO Survey of Management System Standard Certifications 2014 - Executive summary. - [on-line] Available on - URL: http://www.iso.org/iso/iso_survey_executive-summary.pdf

¹⁷ ISO Management System Standards. - [on-line] Available on - URL: <http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/mss-list.htm>

 Obr. 2 Vývoj certifikácie EMS podľa normy ISO 14001 v SR¹⁸

 Obr. 3 Certifikácia EMS podľa normy ISO 14001 v SR - štruktúra evidovaných certifikátov podľa príslušnosti k VÚC¹⁹

Zelený akčný plán pre MSP

Jednou z hlavných hnacích síl konkurencieschopnosti podnikov je efektívne využívanie zdrojov, keďže náklady na suroviny údajne predstavujú pre európske výrobné podniky v priemere 40 % ich nákladov. Efektívne využívanie zdrojov znamená využívať obmedzené zdroje planéty udržateľným spôsobom a zároveň minimalizovať vplyv na životné prostredie a umožňovať hospodársky rast (prostredníctvom relatívneho oddelenia používania surovín). S nákladmi na energiu a vodu predstavujú tieto náklady až 50 % celkových výrobných nákladov v porovnaní s nákladmi na pracovnú silu, ktoré zodpovedajú 20%.²⁰ Zlepšenie efektívneho využívania zdrojov si skutočne vyžaduje kombinovať prístup hodnotového reťazca s realizáciou komplexných technických riešení na úrovni podniku. V súlade so stratégiou Európa 2020 je prioritou EÚ stať sa udržateľným hospodárstvom. Stanovujú sa v nej ambiciózne ciele pre opatrenia v oblasti zmeny klímy a pre energetickú účinnosť. Iniciatíva Small Business Act (SBA)²¹ zdôraznila skutočnosť, že EÚ a členské štáty by mali MSP umožniť, aby premenili výzvy v oblasti životného prostredia na príležitosti. Zelený akčný plán (Green Action Plan - GAP)²² udáva jasné smerovanie a poskytuje rámec pre spôsob, akým EÚ zamýšľa – v partnerstve s členskými štátmi a regiónmi – pomôcť MSP využívať podnikateľské príležitosti, ktoré predstavuje prechod na ekologické hospodárstvo. „Ekologické hospodárstvo“ je model, ktorý „zabezpečuje rast a vývoj, chráni zdravie a blahobyt ľudí, poskytuje im dôstojné pracovné miesta, znižuje nerovnosti a investuje do biodiverzity vrátane ekosystémových služieb, ktoré poskytuje, a zachováva ich prírodný kapitál pre ich vlastnú hodnotu a kľúčový prínos pre ľudský blahobyt a hospodársku prosperitu.“ (Vymedzenie z rozhodnutia EP a Rady č. 1386/2013/EÚ z 20.11.2013 o všeobecnom EAP Únie do roku 2020 „Dobrý život v rámci možností našej planéty“).²³ Táto iniciatíva konkrétne predstavuje sériu nových alebo revidovaných opatrení zameraných na MSP navrhovaných na úrovni EÚ. Zelený akčný plán pre MSP sa zameriava na efektívne využívanie zdrojov vo všeobecnosti bez toho, aby neovlášť osobitnú pozornosť energetickej účinnosti alebo výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ktorými sa už zaoberali osobitné oznámenia Komisie a legislatívne návrhy. Zelený akčný plán má za cieľ:

- zlepšiť efektívne využívanie zdrojov európskych MSP;
- podporiť ekologické podnikanie;
- využívať príležitosti, ktoré so sebou prinášajú ekologickejšie hodnotové reťazce
- uľahčiť prístup ekologických MSP na trh.

Cieľom zeleného akčného plánu je prispieť k opätovnej industrializácii Európy, ako sa uvádza v oznámení o obnove európskeho priemyslu [COM(2014)14]. Tento akčný plán vychádza z akčného plánu v oblasti ekologických inovácií (EcoAP)²⁴, ktorý udáva smer pre politiku ekologickej inovácie a financovanie v rámci stratégie Európa 2020. Množstvo opatrení a nástrojov EcoAP má pre MSP veľký význam. Ide napríklad o európsky prehľad výsledkov inovácie, stredisko pre sledovanie ekologických inovácií, európske fórum pre ekologické inovácie, európske partnerstvá v oblasti inovácií a finančné nástroje pre ekologické inovácie v rámci programu Horizont 2020. Opatrenia, ktoré sú uvedené v zelenom akčnom pláne a v EcoAP, sa teda navzájom dopĺňajú a vedú k dôležitým synergiám. Počas celej fázy realizácie bude medzi EcoAP a zeleným akčným plánom zaistená náležitá koordinácia.²⁵

¹⁸ Vývoj certifikácie EMS podľa normy ISO 14001 v SR. - [on-line] Available on – URL: <http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1557>

¹⁹ Certifikácia EMS podľa normy ISO 14001 v SR - štruktúra posledných evidovaných certifikátov podľa príslušnosti k VÚC. - [on-line] Available on - URL: <http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1557>

²⁰ Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies. - Europe INNOVA (2012)

²¹ Small Business Act. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/index_en.htm

²² Green Action Plan, GAP. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0440>

²³ Zelený akčný plán pre MSP - umožniť MSP premeniť výzvy v oblasti životného prostredia na podnikateľské príležitosti. - Oznámenie Komisie EP, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. –Brusel 2.7.2014, COM/2014/0440 final. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0440&from=SK>

²⁴ Eco-innovation. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm

²⁵ Zelený akčný plán pre MSP - umožniť MSP premeniť výzvy v oblasti životného prostredia na podnikateľské príležitosti. - Oznámenie Komisie EP, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. –Brusel 2.7.2014, COM/2014/0440 final. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0440&from=SK>

Záver

Zlepšenie efektívnosti využívania zdrojov predstavuje veľký potenciál na zníženie výrobných nákladov a zvýšenie produktivity. Lepšie využívanie zdrojov má potenciál priniesť významné úspory. Predchádzanie poškodeniu životného prostredia, jeho náprava a presun k nízkouhlíkovému hospodárstvu je spoločenskou výzvou, ktorá zároveň prináša nové podnikateľské príležitosti pre podniky. „Ekologické inovácie“, tak ako každý iný druh inovácií, však potrebujú na to, aby prosperovali, vhodné prostredie týkajúce sa nielen oblasti rozvíjania myšlienok, podnetov ale ich realizácia závislí na podpore a prístupe k financiam.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- Certifikácia EMS podľa normy ISO 14001 v SR - štruktúra posledných evidovaných certifikátov podľa prislušnosti k VÚC.* - [on-line] Available on - URL: <http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1557>
- COM (2012) 710: *Proposal for a DECISION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on a General Union Environment Action Programme to 2020 "Living well, within the limits of our planet".* - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/202195>, <http://www.senat.fr/europe/textes_europeens/e7919.pdf>
- Dobrý život v rámci možností našej planéty - 7. EAP – všeobecný environmentálny akčný program Únie do roku 2020. ISBN 978-92-79-33918-9. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/7eap/sk.pdf>
- Eco-innovation. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm
- Environmental management - The ISO 14000 family of International Standards.* - ISO Central Secretariat, 1, chemin de la Voie-Creuse, Case postale 56, CH-1211 Genève 20, Switzerland, www.iso.org, ISBN 978-92-67-10500-0. - [on-line] Available on - URL: http://www.iso.org/iso/theiso14000family_2009.pdf
- Green Action Plan, GAP. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0440>
- Guide to resource efficiency in manufacturing: Experiences from improving resource efficiency in manufacturing companies. - Europe INNOVA (2012)
- ISO Management System Standards. - [on-line] Available on - URL: <http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/mss-list.htm>
- Nový akčný plán pre ekoinovácie na podporu ekologického rastu a prínosu podnikov. Brusel 15.12.2011. - [on-line] Available on - URL: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1547_sk.htm
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 „Dobrý život v rámci možností našej planéty“, Brusel, COM (2012) 710 final. - [on-line] Available on - URL: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/SK/1-2012-710-SK-F1-1.Pdf>
- SEK (2011) 1067, Životné prostredie Európy – stav a perspektíva 2010: Hodnotenie globálnych megatrendov (EEA, 2010)
- Small Business Act. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/index_en.htm
- The economic benefits of environmental policy (Hospodárske prínosy politiky životného prostredia)(IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009), COM(2012) 173, Implementing EU legislation for GreenGrowth (Vykonávanie právnych predpisov EÚ pre ekologický rast) (BIO Intelligence Service 2011).
- The ISO Survey of Management System Standard Certifications 2014 - Executive summary. - [on-line] Available on - URL: http://www.iso.org/iso/iso_survey_executive-summary.pdf
- United Nations Secretary-General's High-Level Panel on Global Sustainability (2012). Resilient people, resilient planet: A future worth choosing, Overview. New York: United Nations.
- Vývoj certifikácie EMS podľa normy ISO 14001 v SR.* - [on-line] Available on - URL: <http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=1557>
- Zelený akčný plán pre MSP - umožniť MSP premeniť výzvu v oblasti životného prostredia na podnikateľské príležitosti. - Oznámenie Komisie EP, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov. –Brusel 2.7.2014, COM/2014/0440 final. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0440&from=SK>

ADRESY AUTOROV:

Ing. Gabriela RUSKOVÁ, Slovenská spoločnosť pre životné prostredie, Bratislava, Slovenská republika, e-mail: <gabika.ruskova@centrum.sk>

Ing. Dominika OČENÁŠOVÁ, PhD., Slovenská inšpekcia životného prostredia, Bratislava, Slovenská republika, e-mail: >dominika.ocenasova@gmail.com<

MUDr. Vladimír KARVAJ, Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Nové Zámky, Slovenská republika

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.